

גוט שבת Gut Sábész

20. évfolyam 46. szám • Ára: 330 HUF • כ"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 19:57 • כ"ב מנחם אב תשע"ח • 2018. 8. 3. • פרשת עקב • Szombat kimenetele: 21:08

„Megvigasztalta az Örökkévaló az ő népét és szegényeinek irgalmaz”

Sábát Náchámu és a hét vigasztaló hét

Amikor egy rokonunkat, barátunkat veszteség éri, és bánatban szenved, akkor vigasztaljuk őt, kedves, biztató szavakkal támogatjuk a lelkét. Ilyen lelki támogatásra van szükségünk nekünk is az *áv hó* 9-ei gyásznapi után, mikor a világ zsidói a Szentélyek lerombolására emlékezünk évről évre. A vigasztalást Jesájáhu prófétától kapjuk meg.

A *Tisá böáv* utáni szombatot a *háftará* első szava után *Sábát Náchámunak* hívjuk, melyet magyarul a „vigasztalás szombatjának” is nevezünk. Ettől kezdve egészen *Ros hásanáig*, összesen hét héten keresztül „vigasztaló *háftarát*” olvasunk fel Jesájáhu próféta könyvéből.

„Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet, mondja Istenetek” (*Jesájá* 40:1.) – az első mondat, amit felolvastunk az első vigasztaló szombaton, mely reflektál a

*Tisá böáv*kor olvasott *Échá* szövegére: „Sírva sír az éjszakában s könnye az orcáján, nincs vigasztalója néki mind a szeretői közt, mind a barátai hűtlenek hozzá, lettek neki ellenségeivé. [...] Tisztátalansága az uszályain, nem gondolt végére, csodálatosan hanyatlott, nincs neki vigasztalója: lásd, Örökkévaló, nyomorúságomat, mert fennhézajzott az ellenség!” (*Jeremiás* 1:2., 9.)

A gyászhetek után, ezekre, az újévig tartó hetekre egyfajta fellendülési időszakként is tekinthetünk – mind fizikai, mind mentális értelemben. Ezekre a hetekre időzíti nyaralását a legtöbb vallásos zsidó, ilyenkor töltődünk fel az őszi nagyünnepekre.

Elég csak Budapest utcáin szétnézni, és számos ortodox zsidó családot láthatunk sé-

tálni. A *Carmel glatt kóser étteremben* például már három héttel ezelőtt minden hely elfogyott a mostani sábeszre, mert az itt üdülők előrelátóan lefoglalták az asztalokat.

Az elmúlt sábesz tikkasztó napján kezdtük olvasni, a mostanin pedig folytatjuk a Tóra talán legismertebb mondatait: „Halljad Izrael, az Örökkévaló, a mi Istenünk, az Örökkévaló egy! Szeresd tehát az Örökkévalót, a te Istenedet egész szíveddel, egész lelkeddel és egész erőddel.” (*5Mózes* 6:4-5.). Tórai idézetek, melyek elmondásával és érintésével – a mezüzeben és a tfilin pergamentekercseire is felvannak írva – nap mint nap erősítjük hitünket és felidézésükkel ezekben a forró nyári napokban üdítjük lelkünket.

Bízunk hát az Örökkévalóban és vigasztalódjunk általa.

ZSTSZ nyári kurzus

A Zsidó Tudományok Szabadegyeteme (ZSTSZ) idén is elindítja nyári szemeszterét, melynek során minden résztvevőnek alkalma nyílik a zsidó tudományok mélyebb megismerésére. Az EMIH szabadegyetemének nyári képzése augusztus 21. és szeptember 2. között vár mindenkit, aki érdeklődik a zsidó kultúra és vallás iránt, valamint szívesen gyarapítaná tudását a zsidó történelem és hagyományok terén. A kurzus utolsó napján a pont egy héttel később kezdődő őszi nagyünnepekre készítik fel a résztvevőket. Jelentkezőket a nagy érdeklődésre való tekintettel még korlátozott számban tudunk fogadni. Részletes program, jelentkezés: www.zstsz.hu

Sóletfesztivál Budapest kóser gasztró-ünnepe

2018-ban negyedik alkalommal kerül megrendezésre a népszerű zsidó gasztrófesztivál a belváros szívében, a Kazinczy utcában. A résztvevők nemcsak négy különböző ország sóletjét, hanem számos más tradicionális zsidó ételt és italt is megkóstolhatnak, ezen túl bepillantást nyerhetnek a kóser konyha és zsidó élet rejtelmeibe. Az EMIH által szervezett egész napos fesztiválon a gasztronómiai élmények mellett élő koncertek, gyermekfoglalkozások, kulturális programok várják az érdeklődőket.

Időpont:

2018. augusztus 26-án,
11-21 óra között

Helyszín: Budapest, VII.,
Kazinczy utca – a Király utca
és Wesselényi utca közötti
szakaszon

A rendezvény ingyenes!
www.soletfesztival.hu

Hetiszakasz

Mózes búcsúbeszéde

Hetiszakaszunkban – *Ékev* zavargás történetét, a Korách (5Mózes 7:12–11:25.) – Mózes folytatja összefoglaló elbeszélését. Elmondja, hogyan történt az aranyborjú imádásának vétke és a elbeszéli több sivatagi

Zsidó híradó

Megjelent az *Egység* 108. száma

A júliusi *Egység* magazinban a magyar zsidóság múltját, jelenét és jövőjét járjuk körbe. Köves Slomó írásában az 1868-as emancipációs törvénytől kezdve elemzi a magyar zsidók és a közpolitika viszonyrendszerét, amely fontos tanulsággal szolgálhat jelenünk alakításához is. Hírt adunk a Tett és Védelem Alapítvány által kezdeményezett antiszemitizmus-kutatásról, ennek kapcsán Bodnár Dániellel, a TEV elnökével is beszélgettünk.

Folytatódik Oberlander Báruch rabbi írása a strasshofi emlékekről, a Judapest-rovatban pedig Balatonfüred zsidó múltjáról, jelenéről és a jövőbeni tervekről olvashatnak.

Egy magyar vallásos zsidó lányka, a 13 éves Gerstetner Ziszi naplójába is beleolvashatunk, ami érdekes adalé-

kkal szolgál a háború alatti Budapest mindennapjairól a családi eseményektől a bujkálásig.

Interjú készült Katz Dáviddal, akit mostanában a Köves Slomóval folytatott élő adásokból ismerhetünk, korábban ő volt az egyik készítője a Bibsinfo rövidfilmjeinek. A beszélgetésből sok érdekeset megtudhatunk róla azok is, akiknek eddig voltak fenntartásai a fiatalemberrel kapcsolatban.

A Judapest rovat vezetője, Cseh Viktor nyaralni ment Balatonfüredre. Persze ott sem ténlenkedett: felderítette a helyi zsidóság múltját jelenét és jövőjét.

Gasztró-rovatunkban a kórság nyaralás közbeni tartásáról esik bővebben szó, fontos tanácsokat, praktikákat olvashatunk erről Dénes Anna tollából.

A részben az egész

„És midőn eszel és jóllaksz, áldd az Örökkévalót, a te Istenedet ama jó országért, melyet neked adott.”¹

Bölcseink, eheli szakaszunknak, az *Ékev*nek a fent idézett verséből vezették le az asztali áldás parancsolatát.

A haszid filozófia tanítja, hogy a mi világunk egy száműzetés, ami alól csak a szombat napja képez kivételt, amely olyan a *gáluti* hétköznapok sötét renetegében, mint egy kis íze-lítő az oly' hön áhított eljövendő világból.

Az asztali áldás előtti zsol-tár-versek is ehhez a tanításhoz igazódnak. Hétköznap, a 137. zsol-tárt mondjuk el az áldás előtt, amely a zsidó nép azon tragikus pillanatáról számol be, amikor a babiloni katonák az elhurcoltakat éneklésre akarták kényszeríteni, hogy ezzel is még jobban megalázzák őket. Ezen sorok így mindig emlékeztetőül szolgálhatnak arra, hogy tudjuk: bárhol is vagyunk, bármit is csinálunk, még mindig a *gálutnak* a béklyóit nyögiük.

Ezzel szemben szombaton, az asztali áldást megelőzően a 126. zsol-tárt olvassuk fel, amely

a babiloni fogságból való visszate-résről szól, tehát egy *gáluti* állapot végéről, így az szervesen kapcsolódik a szombat élményéhez is, vagyis az eljövendő világ víziójához. Ez mindig emlékeztet arra, hogy bármilyen nehéz is volt a hetünk, a szombat már közel van, csak úgy, mint a messiás, hogy megváltson minket a száműzetésünkből.

Fentiek jó például szolgálnak arra, hogy már egyetlen parancsolatban is, a zsidó hitnek a teljes, lényegi keresztmetszetét le-lhetjük fel, avagy az Ádám Éden kertből való kiűzésének – tehát az első *gálutnak* – és a messiási –, tehát az utolsó, teljes Megváltásnak a szimbólumait.

Ezek fényében pedig a „mi-nek ragaszkodjak egy parancsolathoz, ha a többi úgysem fogom tudni betartani” attitűdje is megdől.

Az Istenhez való kapcsolódás lehetőségét ugyanis a Tóra parancsolatai teremtik meg, s mivel azoknak nincs „lejárati ide-jük”, már egyetlen parancsolat, egyszeri megcselekvésén keresztül is, örök kötelékkel kapcsolódtunk Istenhez.

¹ 5Mózes 8:10.

Kovács Jichak rabbinövendék

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 20.00 Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 18.30 Oberlander Báruch rabbi előadása;

19.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás, 9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*

19.50 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6.30 Reggeli ima

Péntek: 19.00 Tanulás

19.30 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15 Hetiszakasz a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

A Rebbe ajánlata: tanulásért nyári tábor

Egy torontói Chábád-családban nőttem fel, és a Rebbe már egészen kis koromban is nagy hatással volt rám. Már mielőtt megismertem volna, tudtam, hogy a Rebbe ad erőt a családnak. Emlékszem a Rebbe leveleire, melyeket apámnak küldött. Apám mindig alaposan felkészült, mielőtt elolvasta volna a Rebbe szavait. Kezet mosott, felvette a gártlíját – a haszidok által hordott övet –, és csak ezután kezdett neki az olvasásnak. Időről időre ellátogattunk New Yorkba, hogy a nagyszüleimnél töltsük szukot ünnepét. Nagyon vártuk ezeket az utazásokat, mert ilyenkor lehetőségünk nyílt arra, hogy részt vegyünk a Rebbe összejövetelein, és akár személyesen is találkozhatunk vele.

Bár még gyermek voltam, tisztán emlékszem az első ilyen találkozásra. 1954 körül történt, amikor öt éves voltam. Abban a korban még természetesen nem értettem meg a Rebbe jelentőségét, de éreztem a nagyságát és ámulatba estem tőle.

Emlékszem, hogy a tanulmányaimról kérdezgetett. Az a tény, hogy figyelmet fordított rám és a testvéreimmel is egyenként elbeszélgetett, jól mutatja, hogy mennyire fontosak voltak számára a gyerekek.

1960-ban, amikor 11 éves voltam, apám elvitt magával a Rebbéhez. A testvérem ekkor egy nyári táborban volt New York közelében. A találkozó közben a Rebbe rám nézett, és mintha olvasna a gondolataimban, így szólt: „Ahogy az arckifejezésedből ítélem, te is szívesen lennél a táborban.” „Igen, igen, szeretnék” – válaszoltam örömmel. „Akkor kötik veled egy üzletet” – mondta nekem, a 11 éves gyerekeknek. „Ha megígé-

red, hogy megtanulsz fejből két traktátust a Misnából, megkérem apádat, hogy engedjen el.”

Azonnal beleegyeztem. Nem is gondoltam át, hogy ez milyen nehéz is lesz, és így nem is marad túl sok időm a nyári vakációra, de belevágtam. Elmentem a táborba, és nagyon élveztem.

! Mendel Lipskar rabbi a dél-afrikai Chábád-mozgalom igazgatója. !
! Az interjú 2014-ben készült. !

Később, miután elvégeztem a montreali Chábád jesivát, több társammal együtt a New York-i Chábád jesivában töltöttem el néhány évet. Ott az volt a szokás, hogy születésnap alkalmával személyes találkozóra lehetett menni a Rebbéhez. Ezek rövid, néhány perces találkozók voltak, melyek során a Rebbe áldást adott, és alkalom nyílt arra is, hogy tanácsot kérjünk tőle.

Az egyik évben komoly problémáim voltak a tanulótársammal, nagyon nehezen jöttünk ki egymással. Bármit is mondott, biztos, hogy ellenkeztem. Ha én mondtam valamit, ő ellenkezett. A találkozón elmondtam a Rebbének, hogy magamban látom a hibát, amiért állandóan vitáink vannak, és kértem, hogy adjon tanácsot az ügyben.

A Rebbe így szólt: „Úgy tűnik, hogy mindketten tehetőségek vagytok a pilpulban”. Pilpul alatt azt értette, hogy valaki képes megvizsgálni a különböző talmudi döntések fogalmi különbségeit a szövegben lévő, látszólagos ellentmondásokra összpontosítva. Arra bátorított, hogy csiszol-

a szót használta a Rebbe. Egy távoli helyre, ahol lehetősége lesz fejlődni, sokkal inkább, mint apja közelében, a palotában. A Rebbe ezután arról beszélt, hogy mekkora érdem egy távoli helyen szolgálatot teljesíteni. Emlékszem, ekkor arra gondoltam, hogy milyen megtisztelő lenne a Rebbe küldötteként szolgálni valamilyen távoli helyen.

Évekkel később, amikor a Rebbe küldötteként Dél-Afrikába utaztam, a Rebbe egy másik megbízottján keresztül az áldását küldte, melyben ismét a *merchákim* kifejezést használta. Mondhatta volna, hogy Dél-Afrikába utazom, de ő éppen azt a kifejezést használta, melynek kapcsán megszületett bennem az elhatározás, hogy egy távoli helyen szeretnék szolgálni.

Néhány év múlva hasonló eset történt. New Yorkban voltam és készültem visszatérni Dél-Afrikába, amikor a Rebbe egy szombati beszédében kijelentette, hogy van itt valaki, aki éppen egy távoli helyre készül visszatérni, és akire az áldását adja. Különleges ajándék volt a számomra, hogy a Rebbe éppen ezt a szót használta. Ez a kifejezés azt jelentette, hogy a Rebbe tudta, hogy mire gondolok, odafigyelt rám és támogatott küldetésemben. Ez mindennél többet jelentett nekem.

Mendel Lipskar

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

Mustáros csirkemell

Húsos, glutén- és tojásmentes

1 kg csirkemell

2 nagy ek. mustár

2 ek. olívaolaj

3 gerezd fokhagyma,
összetörve

Só, bors, fokhagymapor,

őrölt koriander, ízlés szerint

A húst vékony szeletekre vágjuk. Egy kis tálban összekeverjük a mustárt, az olívaolajat, a fokhagymát és a fűszereket, majd a húrra öntjük, és alaposan elkeverjük. Egy órára hűtőszekrénybe tesszük, ezalatt néhányszor átfogatjuk, hogy a mustáros keverék minden oldalon egyformán érje a húst. Pácolás után tűzálló táliba tesszük, és alufóliával letakarva, másfél óra alatt közre sütjük.

Ebben a receptben a hús mellett a mustár is kóser-sági felügyeletet igényel, mivel több összetevőből álló, feldolgozott élelmiszer, és az összetevői is kóser-sági felügyeletet igényelnek. Emellett vegyük azt is figyelembe, hogy a mustár úgynevezett erős élelmiszer, vagyis ha húsos kanállal nyúlunk bele az üvegbe, akkor már nem használhatjuk többé teljeshez, ezért érdemes párve eszközzel szedni belőle.

Jobb későn, mint soha

Lapunk idei 37-es számában olvashattak egy 1948-ban történt brit miláról és a 70 év elteltével létrejött találkozásról.

Az akkori történet szereplőinek életében újabb események zajlottak le az elmúlt hetekben. Klein Péter édesapja visszatérése után – a politikai viszonyok okán – nem kapott izraeli útlevélet. Aztán az idén jött egy váratlan fordulat. Klein Péter így mesélt erről: „Július 13. péntek, Áv hó 1. mind a civil, mind a zsidó naptár jelentős időszaka. A babonásoknak szerencsétlen nap, a zsidóságban gyászidőszak kezdete, a Jeruzsálemi Szentély felégetése, majd a zsidó nép kétezer évig tartó száműzése a Szentföldről. Ez az időszak a gondolkodás, az önmagunkkal való szembenézés ideje, ami egyben lehetőség a megerősödésemre, felemelkedésemre.

A háború után a megma-

radt kicsiny ózdi zsidó közösség tovább fogyatkozott. Sokan már '56-ban útnak indultak. A nagymamám már türelmetlen

dig van egy új történet a tarso-lyában erről az időszakról. 5 év után, 1962 nyarán mégis visszatértek, itt volt dolguk...

volt. Félt, hogy csak ők maradnak már otthon. Végül sikerült meggyőzni nagypapámat, és 1957 júniusában a család – köztük édesapám – útnak indult a Szentföldre. Hajóval, viszontagságos úton, az ismeretlen lehetőséget keresve. Gyönyörű éveket töltöttek ott. Apunak min-

Apu nemrég töltötte be a 70. életévét, évre, hónapra egyidős Izrael Állammal. Arra gondoltunk, ideje valamit pótolni. 56 év telt el azóta. Pontosan 56, napra. 1962. július 13. péntek. Mázál Tov!”

A mellékelt fényképet látva minden kiderül.

A rabbi válaszol

Mit illik viselnie a nőknek egy temetésen?

Tisztelt Rabbi!

Csütörtökön unokahúgom anyukájának temetése lesz a Farkasréti Zsidó Temetőben. Illik virágot vinni? Koszorút? Követ? Hajadon vagyok, kell-e a fejemre kendő? Hosszú szoknyában illik menni? Nem ujjatlan, de rövid ujjú felsőt szabad viselni? A ruha színében a sötétké megengedett?

**Köszönettel:
Márti**

Kedves Márti!

Hagyományörző ortodox zsidók nem visznek virágot vagy koszorút a temetésre, de neológ közösségekben, úgy tudom, szoktak. Ahogy kérdezi is, a hagyományos felfogás szerint kavicsot teszünk a sírra. Ezzel is azt fejezzük ki, hogy ahogy a kő nem hervad el, úgy a lélek is örök (minderről lásd írásomat: *A rabbi válaszol* 76. fejezet).

Hajadonoknak nem kell befedniük a fejüket (lásd *uo.* 61. fejezet). Ugyanakkor hagyományörző

közösségekben elvárás a temetésen is a szemérmes öltözködés: a térdet fedő szoknya és a nem túl kivágott, könyököt és vállat fedő felsőrész (lásd *Kvudá bát melech* 106-135. oldal).

A sötét szín viselése nem kötelező, de sokan választanak ilyen ruhát temetésre. A sötét-kék is megfelelő (*Kol bo ál ávélut* 1. kötet 10. paragrafus és 18. láb.).

Részvétem a családját ért veszteség miatt,

**üdvözlettel:
Oberlander Báruch**

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

